

10. Deinende schapen

Ik zal een jaar of veertien geweest zijn, toen mijn moeder tijdens een tafelgesprek ons een gebeurtenis vertelde uit haar middelbare schooltijd.

In 1938 zat zij op de Christelijke HBS in Apeldoorn.

Die school werd geleid door een rector, die tevens Nederlands gaf aan de hoogste klassen.

Deze rector had buitengewone retorische kwaliteiten.

Hij bracht zijn leerlingen een grote liefde voor de Nederlandse taal bij.

Mijn moeder adoreerde hem.

Zo gebeurde het eens op een warme zomermiddag, dat deze rector een gedicht van een bekende Nederlandse dichter behandelde.

En hij las op een gegeven moment, vanuit het leerboek, de volgende strofe voor: “en zij bewogen zich voort als deinende schapen ...”

Op dat moment raakte de rector in vervoering, rukte zijn bril van zijn hoofd en riep uit: ‘Kinderen, wat één taalgebruik van onze dichter ... deinende schapen ... Sluit jullie ogen en denkt aan de diep-paarse heide, onder de trillend-hete zon ... en ziet voor jullie geestesoog de witwollen schapen, die van de heuvel afdalen ...’

De leerlingen, en vooral mijn moeder, hingen aan de lippen van de rector.

Bij het raam stak een jongen bedeesd zijn vinger op: ‘Meneer ...’ De rector, helemaal in de roes van zijn eigen woorden, deed net of hij die vinger niet zag.

‘En, kinderen ... op die purperen heide ... in den zonnegloed ... golft het wit van de deinende schapen, als schuimkoppen der diepdonkere zee ..., waarmee onze Dichter ...’

De jongen bij het raam bleef hardnekkig zijn aandacht vragen: ‘Meneer ...’

De klas werd nu afgeleid door deze verstoring van de les.

Geïrriteerd gromde de rector: ‘En, jongeman, wat is er ...’

De jongen had zijn vinger bij het leerboek.
Hij zei: ‘Meneer, er staat niet ‘deinende schápen’, maar
‘deinende schépen ...’

In de christelijke wereld worden talloze meningen verkondigd.
Orthodoxe en liberale geloofsopvattingen.
Rooms-Katholieke en protestantse opvattingen.
Charismatische en evangelische geloofsopvattingen.
Moderne en ouderwetse geloofsopvattingen.
Oppervlakkige en diepzinnige geloofsopvattingen.
Geloofsopvattingen, waar sommigen moeite mee hebben.
En geloofsopvattingen, die iemand heel dierbaar kunnen zijn.
Al die geloofsopvattingen worden door de verschillende
kerkgenootschappen en hun leden hartstochtelijk verdedigd.
Andersdenkenden worden te vuur en te zwaard bestreden.

Wat moet je daar nu mee?

Daarvoor bestaat eigenlijk een heel eenvoudige oplossing.
Die vind je in Handelingen 17:10-11.

“Maar de broeders zonden terstond in de nacht Paulus en Silas
naar Berea, die, daar aangekomen, naar de synagoge der Joden
gingen; en dezen onderscheidten zich gunstig van die te
Tessalonica, daar zij het woord met alle bereidwilligheid
aannamen en dagelijks de Schriften nagingen, of deze dingen zo
waren.”

Ik heb een broeder, die mij wel eens plaagt.

Hij zegt dan tegen mij: ‘Jij hebt eigenlijk maar één boodschap ...
Handelingen 17 ... de Bereeërs ...’

En dan lachen we samen.

Want het is waar.

Ik *heb* maar één boodschap.

Handelingen 17.

De Bereeërs.

Wat zijn dat: Bereeërs?

Een Bereeër is (in mijn definitie) iemand die dagelijks de
Schriften nagaat, of de dingen die in de christelijke wereld
verkondigd worden, wel zo zijn ...

Nou, dan hoor je dus op een gegeven moment een spreker een bepaalde geloofsopvatting verkondigen.

Wat doe je dan?

Gewoon, als een Bereeër, nagaan in de Schriften of deze dingen zo zijn.

En als zo'n geloofsopvatting niet in de Schriften staat, als deze dingen dus *niet* zo zijn, dan leg je zo'n mening terzijde.

Ook als zo'n mening al 2000 jaar oud is.

Ook als zo'n geloofsopvatting algemeen door de christelijke kerk beleden wordt.

Dat is dan jammer.

Dan zeg je beleefd: 'Nee, dank u.'

Want iemands *mening* is in geloofszaken absoluut *niet* ter zake doende.

Het gaat *uitsluitend* om wat er *geschreven* staat.

In de Schriften.

Dat is het einde van alle tegenspraak.

Het is mogelijk dat kerkgangers in vervoering raken over deinende schapen.

Maar er *staat*: deinende schépen.

Heel veel broeders denken dat Bereeër zijn een vrijblijvende zaak is.

Nou, vergeet het maar.

Ik zal je zeggen waarom.

Het woord 'engel' is de Nederlandse vertaling voor het Griekse woord 'aggelos' [uitspraak: 'angelos'].

'Engel' is eigenlijk geen vertaling, maar een klanknabootsing. 'Aggelos' betekent eigenlijk 'boodschapper'.

Let nu op.

Wanneer de bijbelvertalers denken dat het om een aardse boodschapper gaat, dan vertalen zij met 'bode' of 'boodschapper'.

En wanneer de vertalers denken dat het om een hemelse boodschapper gaat, dan vertalen zij met 'engel'.

De vertalers maken dus voor ons die keuzes.

En daarom ontgaan ons een aantal zaken.

Zo waarschuwt de bijbel ons voor de ‘*satan*’, letterlijke betekenis: de ‘tegenstander’.

De *satan* doet zich voor als ‘een engel van het licht’.

Of, met hetzelfde recht vertaald, als ‘een boodschapper van het licht’.

De *satan* doet zich dus voor als een *boodschapper* van het licht.

Maar hij *is* eigenlijk een boodschapper van de *duisternis*.

Want hij vertelt onwaarheden over God.

In de christelijke wereld heerst algemeen de gedachte, dat de *satan* vooral in de zelfkant van de samenleving te vinden is.

Nou, vergeet het maar, volgens de Schriften manifesteert de *satan* zich vooral als een ‘boodschapper van het licht’.

Waar kun je die boodschappers van het licht vinden?

Wat denk je zelf?

In de kerken, natuurlijk.

Daar krioelt het van de boodschappers van het licht.

Ik had eens een ontmoeting met een bekende voorganger.

Deze voorganger vroeg aan mij: ‘Naar welke gemeente ga jij?’

Ik antwoordde hem dat ik op dat moment niet bij een bepaalde gemeente aangesloten was.

Hij zei toen: ‘Dan moet je bij ons komen. Bij ons is het licht.’

Wanneer iemand zoiets tegen je zegt, dan moet er meteen een rood lampje bij je gaan branden.

In de kerken worden over het algemeen grote onwaarheden verteld.

Eén van die onwaarheden is het begrip ‘hel’.

Met het woord ‘hel’ zijn miljoenen mensen door de eeuwen heen bang gemaakt.

Voor de Statenvertaling heeft in Nederland daar een grote rol in gespeeld.

De Statenvertaling gebruikte, net als de King James Version in de Engelstalige wereld, het woord ‘hel’ voor de Griekse woorden ‘*gehenna*’, ‘*hades*’ en ‘*tartaroo*’.

Als je daar iets meer over wilt weten kun je bijvoorbeeld de Studiebijbel gebruiken.

In iedere fatsoenlijke christelijke boekwinkel kun je die Studiebijbel aantreffen.

Het Nieuwe Testament van de Studiebijbel is uitgegeven in 16 delen.

In die Studiebijbel kun je vinden dat ‘gehenna’ de Griekse vertaling is van het Hebreeuwse woord: ‘dal van Hinnom’ (deel 11, bladzijde 533).

Het dal van Hinnom is een geografische locatie, een dal ten zuiden van Jeruzalem.

‘Hades’ is volgens de Studiebijbel ‘de verblijfplaats van *alle* doden, niet alleen van de onrechtvaardigen’ (deel 4, bladzijde 459).

‘Tartaroo’ is ‘Tartarus’, volgens de Studiebijbel ‘in het Griekstalige Jodendom de plaats, waar gevallen engelen hun straf krijgen’ (deel 9, bladzijde 619).

Je ziet het, je moet het een beetje bij elkaar sprokkelen, maar je kunt het antwoord op het begrip ‘hel’ vinden.

De ‘hel’ bestaat niet in de Schriften.

Alleen in de commentaren.

En meestal staat er grote onzin in de commentaren.

Ik heb een broeder, een Bereeër, die altijd zegt: ‘Het is verbazend hoeveel licht de Schrift werpt op de commentaren.’

Elke theoloog weet dat het woord ‘hel’ een achterhaalde zaak is. Het is eigenlijk te gek voor woorden, dat men desondanks krampachtig probeert deze kennis voor de gemiddelde kerkganger verborgen te houden.

De bijbelvertalers hebben tenslotte openheid van zaken gegeven. In de Nieuwe Bijbelvertaling is het woord ‘Gehenna’ daarom in de plaats gekomen voor het woord ‘hel’.

In de NBG-vertaling van 1952 was het woord ‘hel’ al verdwenen bij ‘hades’ en ‘tartaroo’.

In de Nieuwe Bijbelvertaling komt het woord ‘hel’ niet meer voor.

De ‘hel’ is er niet meer.

En dan zie je het merkwaardige verschijnsel, dat het *woord* ‘hel’ weg is, maar het *begrip*, het *concept* ‘hel’ er nog steeds is.

In 99 van de 100 kerken wordt er nog steeds gesproken over de hel.

Maar *nergens* in de Schriften is er sprake van een ‘hel’.

Dus wanneer er in een samenkomst iemand een boodschap brengt, waarin hij spreekt over de gevaren van de hel, dan kun je deze boodschap rustig naast je neerleggen.

Want het is gewoon niet waar.

Er is geen hel.

Zo’n boodschapper spreekt over ‘deinende schapen’.

Terwijl er *staat*: ‘deinende schépen’.

Begrijp je nu, hoe belangrijk het is om een Bereeër te zijn?

Wanneer ik ergens in een gemeente kom, en de voorganger begint te praten, dan weet ik binnen vijf minuten of ik wel of niet naar zijn boodschap moet luisteren.

Zo’n voorganger spreekt bijvoorbeeld niet de woorden van de Schriften.

Maar hij predikt theologische veronderstellingen.

Woorden van menselijke wijsheid.

Die in Gods ogen dwaasheid zijn.

Die voorganger dént dat hij een boodschapper van het licht is.

Maar dat is hij niet.

Hij is een boodschapper van de duisternis.

Want hij verkondigt onwaarheden over God.

Die voorganger praat over ‘deinende schapen’.

Maar ik weet dat het ‘deinende schépen’ zijn.

De afgelopen twintig jaar heb ik maar één boodschap voor mijn broeders gehad: Handelingen 17, de Bereeërs.

Ik roep al jaren: ‘Waar zijn de Bereeërs?’

Ik ken een zeer vooraanstaande broeder, die eens tegen mij gezegd heeft: ‘Wat de kerk nodig heeft, is een opwekking.’

En toen zei ik tegen hem: ‘Nee, broeder, wat de kerk nodig heeft, zijn Bereeërs.’

Bereeërs zijn broeders, die hun vinger opsteken wanneer hun voorganger weer eens spreekt over ‘deinende schapen’.

Broeders, die hun vinger bij de Schrift houden en tegen hun voorganger zeggen: ‘Broeder, er staat deinende *schépen*.’